

โคลงกระทู้ของเก่า

มหาอำมาตย์ตรี พระยาจรรยายุทธกฤตย์

พิมพ์เป็นนิมิตรพลีในงานฉลองอายุครบ ๖๐

๕ ๔
เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๖

พิมพ์

โคลงกระทู้ของเก่า

มหาอำมาตย์ตรี พระยารรยาเขตฤทัย
พิมพ์เป็นมิตรพลีในงานฉลองอายุครบ ๖๐

ฉ. ๔/
เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๖

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

เลขบอ ๑๕,

เลขหมู่ ๗.๑๕

เลขทะเบียน

NATIONAL LIBRARY OF THAILAND

31111005350200

คำนำ

มหาอำมาตย์ตรี พระยาจรรยาอุทกฤๅษ (สวน
ไกรฤๅษ) จะทำบุญฉลองอายุครบ ๖๐ ในเดือน
พฤษภาคม ปี๑น พ.ศ. ๒๔๖๖ นี้ ปรารภจะใคร่พิมพ์
หนังสือแจกเป็นมิตรพลี๑สั๑ก๑เรื่อง ๑ ๑อยากจะได้เรื่อง
หนังสือในหอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนคร แต่
เมื่อ๑ญ๑ประจวบเวลาข้าพเจ้าไปหัวเมือง พระยาจรรยา ฯ
ไม่มีโอกาสจะแจ้งความประสงค์ให้ข้าพเจ้าทราบได้ จึง
ได้ระ๑ย๑ความคิ๑ค๑ที่จะพิมพ์หนังสือแจกเสีย ข้าพเจ้ากลับ
มาพบพระยาจรรยา ฯ ได้ทราบความประสงค์เมื่อ๑ก๑น
นำเวลางานสัก ๓ วัน นักเล๑ย๑ตายที่พระยาจรรยา ฯ
ไม่ได้พิมพ์หนังสือมิตรพลีเพราะเหตุข้าพเจ้าไม่อยู่ จึง
ได้๑รับ๑จะพยายามหาเรื่องหนังสือและจัดการพิมพ์ให้พระ
ยาจรรยา ฯ ทนแจกในงานฉลองอายุ พระยาจรรยา ฯ
ก็มีความยินดี

ข้าพเจ้ามาตรวจ๑ค๑ในหอพระสมุด ฯ พบหนังสือ
โคลงกระท๑ของเก่าซึ่งได้พิมพ์สำร๑งไว้ไม่อยู่เรื่อง ๑ เป็น

สำนวนกวีในกรุงรัตนโกสินทร์ รวบรวมรัชกาลที่ ๒ มี
ชื่อผู้แต่งบอกไว้แค่ ๒ คน คือ พระเทพโมลี (กลั่น)
วัดราชสิทธิ (ที่แต่งเทศน์มหาพน) องค์ ๑ กับพระยา
ตรัง ๑ ซึ่งเป็นกวีมีชื่อเสียงในสมัยนั้นอีกคน ๑ โคลง
กระทู้เหล่านี้ล้วนแต่งดี คงนับถือกันแต่ก่อน จึงได้
รวบรวมเขียนขึ้นเป็นฉบับหลวง ซึ่งมีอยู่ในหอพระสมุดฯ
เล่ม ๑ จะหาเรื่องอันพิมพ์ใหม่เวลานอนนักเกรงจะไม่
ทันงาน จึงได้จัดเรื่องโคลงกระทู้ของเก่าให้เป็นหนังสือ
มิตรพลีของพระยาจรรยา ๑ หวังไว้ว่าท่านทั้งหลายได้
รับไป คงจะพอใจอ่านทั่วกัน

กรรมการหอพระสมุดฯ ขอให้พระยาจรรยายคุกฤกษ์
จงเจริญด้วยจักรพิภพ คือ อายุ วรรณะ สุข พล
จงทุกประการ เทอญ

๑๖ มกราคม ๒๔๖๐ สภานายก

หอพระสมุดวชิรญาณ
วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๐

สารบัญ

๑	กลชายหลายล้าน	หน้า ๑
๒	ร้อยพันหมื่นแสน	๑
๓	แสงเงาเพ่งพิศ	๑
๔	เคยแนบแอบหมอน	๒
๕	ลมมล่อมลไมลเมียบค	๒
๖	หนานวลควรรชม	๒
๗	นอนวันฝันเห็น	๒
๘	แลพบสยเนตร	๓
๙	ทงามขามคม	๓
๑๐	รักนงคองใจ	๓
๑๑	เกยพวราศรี	๓
๑๒	หัวใจไม้ตรี	๔
๑๓	ปากหวานขานเพราะ	๔
๑๔	ท้าวแซนแอ่นหยัก	๔
๑๕	รูปงามทราชม	๔
๑๖	ช่วยเขินเกินหนี	๕
๑๗	หอมหวนชวนใจ	๕

๑๘ นอนวันฝนเห็น	หน้า ๕
๑๙ หนานวคิวชอก	„ ๕
๒๐ หีบกลีบบ้างใน	„ ๖
๒๑ วันสาวคราวกัน	„ ๖
๒๒ ร้อนโรคโคกเครา	„ ๖
๒๓ ทักษิณอมมอไม้	„ ๖
๒๔ แม่หม้ายร้ายทาน	„ ๗
๒๕ ทาแป้งแต่งตัว	„ ๗
๒๖ ถิ่นลมคมสัน	„ ๗
๒๗ อดเอาเขาสู้	„ ๗
๒๘ วานอนสอได้ง่าย	„ ๘
๒๙ งามงามงามงาม	„ ๘
๓๐ พัดพัดพัดพัด	„ ๘
๓๑ ส้มส้มส้มส้ม	„ ๘
๓๒ โฉมงามทราชม	„ ๘
๓๓ รักแรงแรงขอย	„ ๘
๓๔ แสนรักหนักทรวง	„ ๘

๓๕	คณิงเจ้าเปล้าใจ	หน้า ๘
๓๖	แรมท่างร้างห้อง	,, ๓๐
๓๗	ประจักษ์จิตรพิศงาม	,, ๓๐
๓๘	เขี้ยวอนงอนง้อ	,, ๓๐
๓๙	น้ำขิงนึ่งเฉย	,, ๓๐
๔๐	แห่นางไหม้	,, ๓๑
๔๑	โคมสวรรค์ขวัญเนตร	,, ๓๑
๔๒	คณิงน้องปองสमान	,, ๓๑
๔๓	นอนเคียวเปลี่ยวทรวง	,, ๓๑
๔๔	นงนกรกถวิล	,, ๓๒
๔๕	แสนทกขชกคิก	,, ๓๒
๔๖	ร้อนรุมกลุ้มกลัด	,, ๓๒
๔๗	แคนเคืองเรองไหนด	,, ๓๒
๔๘	แลพบหลบรักกร	,, ๓๓
๔๙	สัททกขชกคิก	,, ๓๓
๕๐	ตรองคิทธิกรกร	,, ๓๓
๕๑	ถอัสตยบทเคียว	,, ๓๓

ก

๕๒	เค็มน้องครองสัตย์	หน้า ๑๔
๕๓	หญิงร้ายชายแฉ่ง	,, ๑๔
๕๔	จนใจได้รัก	,, ๑๔
๕๕	กลืนกลาเสาวภาคย์	,, ๑๔
๕๖	บนบานศาลสงฆ	,, ๑๕
๕๗	เหลือบเหลือยวเลี้ยวใจ	,, ๑๕
๕๘	ร้องรำพราหม	,, ๑๕
๕๙	เรียมคอยน้อยฤ	,, ๑๕
๖๐	จวนพลบพบนุช	,, ๑๖
๖๑	ร้ายรานพาลผด	,, ๑๖
๖๒	แลเคยเลยเชื่อน	,, ๑๖
๖๓	เจอนทางจางเหิน	,, ๑๖
๖๔	เคนใกล้ ไค้กลืน	,, ๑๗
๖๕	ย็นสรวลทวนเลี้ยว	,, ๑๗
๖๖	เคียงแอบแนบข้าง	,, ๑๗
๖๗	หญิงร้ายชายร้าง	,, ๑๗
๖๘	งามทรนทรปรทวง	,, ๑๗

๖๙ โฉมงามทราชมรัก	หน้า ๓๘
๗๐ อย่าเฝ้าชมอาชง	,, ๓๘
๗๑ ยามเย็นเห็นสมร	,, ๓๘
๗๒ เห็นหมอนเรือนเวียง	,, ๓๘
๗๓ จากงามยามหนาว	,, ๓๘
๗๔ ถิ่นลมคมช้า	,, ๓๘
๗๕ โหยให้ ในสมร	,, ๓๘
๗๖ นวลลอของผ่องผิว	,, ๒๐
๗๗ เห็นคิณคิณอยู่	,, ๒๐
๗๘ ไช้กรวมจำจาก	,, ๒๐
๗๙ หวมทวนชวนชน	,, ๒๐
๘๐ ห้างทวนชวนสเทิน	,, ๒๑
๘๑ เรืองรักหิกราน	,, ๒๑
๘๒ แกรวรักถักลาย	,, ๒๑
๘๓ พ้อคตจตุจัน	,, ๒๑
๘๔ อย่าคิณคิณแหมง	,, ๒๒
๘๕ คอกไม้ชายชม	,, ๒๒

โคลงกระทู้ของเก่า

๑ กล ลวงเหลืออกซัง สกปรมาณ
ชาย เชี่ยวเชิงชำนาญ ช่อนไว
หลาย หลากว่องไวหา พลงพลอก
ล้น หล่อนเหลือเชื้อไซ เล่ห์เลียวลวงหญิง ฯ

๒ ร้อย รุกขร้อยยากัน เวียงรัต
พัน ส้มทมากลัด แก่นกัน
หม่น เขาจะหลีกกลัด หิมเวศ ใปนา
แสน พริกเจ้านัน อาจทันเกินแสง ฯ

๓ แล ภักตร์เพียงภักตร์ท้าว พรหมมาน
เลง เนตรนางมฤคยาน เปรียบขบ้อง
เพ่ง ขนนกศรผลาญ แผลงราพ
พิศ โอษฐ์เอนจกพร้อง ยิ่งยมิขบคร ฯ

๔	เคย	ความขวัญอ่อนเร้า	เรียมเซย
แนบ	ตระกองกรเกย	กอดซู้	
แอบ	อิงร่วมนางเสวย	รศ โภชน์	
หมอน	มาศภิรมย์รู้	ร่วมรู้เรียงเขนย ฯ	
๕	ลมน	บุญแต่งแกลัง	เกลาเลลา
ลุ่ม	กล่อมกลมเปลา	เปล่งแก้ม	
ลไม	ไปล่งามเอา	ใจโลก	
ลเมียค	เหมือนจักแย้ม	ขั่วแล้วเอียงอาบ ฯ	
๖	หน้า	รักข่อนอ่อน	เอวทร
นวล	รักครพิศโอยสุก	ก้งยม	
ควร	ซ่อนเชิดชมชู	เฉลิมเนตร	
ชม	ประทมถันขี้ม	คอกไม้ในสวรรค์ ฯ	
๗	นอน	สนิทจรประหวัดเจ้า	โหมจันทร์
วัน	เมื่อจรจรล	จวน้อง	
ฝน	ว่าชนเซยขวัญ	ลิมเนตร เปล่านา	
เห็น	เขนยหลงพร้อง	พรว้าเซอเชิญขวัญ ฯ	

๕๑ แล เลงเพ่งพิศเจ้า จอมขวัญ
 พย ภักตร์ผ่องเพี้ยงจันทร์แจ่มฟ้า
 สย จิตรคิณกระสัน เลี้ยวสวาคี
 เนตร แม่คมในหน้า นุชยิมยวนสม ฯ
 ๕๒ ๓ อังคอรเอียมเนอ นวลโฉม
 งาม แม่งามประโลม โลกแท้
 ขาม คิณจิตรเจียนโสม จอมสวาคี แม่เนา
 คม อเนกในแพ ผาดแล้วแลช้า ฯ
 ๕๓ ๓ รัก แรเงาแสงรำสั่น สดข่าน แม่เอย
 นื่อง วิไลยแลลาน เลิศล้ำ
 ค้อง เนอเมื่อยามสमान เสมอทิพย์ เทียบฤฯ
 ใจ ชื่นชมห่อนช้า เช่นนุสสหา ฯ
 ๕๔ ๓ เกยว นางพลงทอยอกเข้า ยีวน
 พา นุชมาพอจวน จักแจ้ง
 วา รอรักหันหวน เห็นสวาคี ไยแม่
 ศรี สอาดโฉมโฉนแกลัง กลับถ้อยคั่นคำ ฯ

๑๒ หัว เหมเริ่มรักเจ้า จำนอม
 ใจ พื่อล่าห้อม ออกสู้
 ไม้ หอมห่อนเท่าหอม หวนสวาคี โฉมแม่
 ตรี เนตรเล็งหากรู้ จิตรเจ้าใจเรียม ฯ

๑๓ ปาก น้อยต้องลักษณะเขื่อน เจริญ
 หวาน ฉำฉาตาลทา ห่อนเกล้า
 ขาน รัยเรียมสมรมา เมียงม่าย
 เพราะ เสนาะเสียงเจ้า แจ่มแจ้วจับใจ ฯ

๑๔ ท้าว หักถักวิคณวสะแหลม เล็บสลวย
 แขน แม่เรียวระทวย ทอดทิ้ง
 แอ่น อ่อนช้อนสอย สมรยุ
 หยัค หย่งเหยียดงามพริ้ง เปรศพร้อมเพราโฉม ฯ

๑๕ รูป ร่างอย่างภาพแมน เหมือนเขียน
 งาม ภาครพ่างเสมอเจียน วาดไว้
 ทวาม สวาคีมากเพียร พานสย สมแม่
 ชม ชนโฉมคงไค้ คอกพามาเซย ฯ

๑๖ ขวบ ไยไช่ฟัก้อง ด้วนาง
 เขิน มีตรคิกอางขนาง ักเก้อ
 เกิน ย่างผิตทางขวาง ขวกไชว่
 หัน ฟ้าร่าเรือกเพ้อ เพ้อเจ้ามาหาย ฯ
 ๑๗ หอม กลิ่นรศรินร่า รวยมา
 หวน ว่าแก้วกลียา ักยม
 ยวน ยั่วทรายนาสา เสียวสวาคี
 ใจ ฟ้าวันปานข่ม คลั่งไคล้ไหลหลง ฯ
 ๑๘ นอน เติยวเปลี่ยวคู่ร้าง แรมเซย
 วัน คณงถึงน้องเลย หลับแล้ว
 ฝน ว่านชเคียงเขนย ขนายแนบ ทรวงนา
 เห็น มะเมือคว่าแก้ว ักลลหาย ฯ
 ๑๙ หน้า นื่องหมองหม่นเศร้า เลี่ยศรี
 นัว ขมึงทึงที ทกขรอน
 ัก ค้อมลุ่ม่อมคี่ กจวาค
 ขอก ขมวดเนตรค้อน ข่นแค้นเคืองใคร ฯ

๒๐ หยิก ย่ำเลือกข้าช้อ ทูคี่ อยู่ๆ
 เล็บ ช่วนคมเสียดสี แสบร้อน
 เจ็บ ใจไม่ปรานี นกรัก แค้นแม่
 เนือ พื้เหล็กเอาก้อน เคาะให้สาสม ฯ

๒๑ รูน รูปโฉมแหม่มช้อย ซายงาม
 สาว สืบสืบทวาม เสน่ห์น้อง
 คราว เตยวเมอเดินตาม ควรงค์ แล้วแม่
 กัน ที่คำคนร้อง เรียกเย้ยโยไฟ ฯ

๒๒ ร้อน ไคโยไ้เท่าร้อน รักแรง
 โรค หนักเพราะรักแสดง สลดหน้า
 โคก รูปชยสำแดง โดยเสน่ห์ นามแม่
 เครว เพราะเคว่าใจถ้ำ หวนว้าคอยโฉม ฯ

๒๓ ทุกข์ หนักเพราะรักน้อง แหนงหนี
 ทวอม จิตรคิคสมศรี สวาคีเจ้า
 ผอม รูปชยอินทรีย์ ผิวผาก แล้วแม่
 ฝៃ โศกทั้งพี่เควว สดแล้วคั่นโฉม ฯ

๒๔ แม่ เอยเคยคู่ร้าง แรมโหย
 หม้าย หม่นกลยัวโรย รศเศร้า
 ร้าย รักจักกินโดย คาลเทศ ให้แม่
 ทาน ฤอำนาจเจ้า จักแค้นเคืองใคร ฯ
 ๒๕ ทา องค์ทรงกลั่น^{๒๕} หอมหวาน
 แป้ง ฝักักตร์ฉนวน^{๒๕} ฝั่งแผ้ว
 แต่ง แต่งแต่พอควร คมกักร์ นามแม่
 คว แต่งผิวสมแล้ว ห่อนผู้คิดิน ฯ
 ๒๖ ลิน หวานปานรสอ้อย โอชา
 ลม พ้อลวันมามา แยบเยอง
 คม รูปคมวาจา จักยิ่ง แล้วแซ
 ลัน ทัดแก้ไขเปลือง ปลดล้นราคา ฯ
 ๒๗ อค ใจเพร่ารักเจ้า จำเป็น
 เขา แต่ชอยให้เห็น ห่อนแจ้ง
 เขา เขาย่าอเฮ้น คพื เทอญแม่
 ลู รักฤมาแกลัง กลับให้เข้าทรง ฯ

๒๘ ว่า วรสมรสัมคัททำตาม
 นอน นั้งเส่งยมสงวนงาม แ่งไว้
 สอน สั้งเพิ่มพยายาม ยลอย่าง นามแม่
 ง่าย ยากเย็นเห็นให้ หากรู้เป็นเอง ฯ
 ๒๙ งาม คมสมลักษณล้วน งามขำ
 งาม เส่งยมเทยมอ้ม เวศแสรัง
 งาม สรรเคกณงนำ นุชแม่ มาฤฯ
 งาม ฤงามบุญแกล้ง แด่งเจ้างามเอง ฯ
 ๓๐ พิก ทรวงเสาวภาคย์ล้ำ ลานใจ
 พิก ภักตรลักษณลไม ลม่อมพร้อม
 พิก เนตรเนตรมฤคไป ป่านเนตร นื่องนา
 พิก ชนงก่งค้อม คู่ควยวงศีลย์ ฯ
 ๓๑ สม ศวีสมสวาคีสร้อย ทรวงสม
 สม สนิทเสนห้ชม ชันเคล้า
 สม สมร่อนจิตรกรรม เกรียมสวาคี
 สม ภักตรลักษณบุญเจ้า เปรียบขี้ไต้ฤามี ฯ

๘

๓๒ โฉม นักร้องรักใคร่เพียง ทวงแซ
 งาม เนตรเกษปรางแปร เปรียบแต้ม
 ทวาม สวงชวนใจแต่ ทาสสวาคี
 ชม ภิรมย์เขอนแย้ม ยั่วเย้าประโลมโฉม ฯ

๓๓ รัก ไต่ไปเท่านั้น โฉมตระการ
 แรง รักภิรมย์สมาน ร่วมหึง
 แขง ชักสิ่งใดพาน ในพิ เลยแม่
 ขอบ จิตรบ่คึกขัง ชุมน้อยฤาณี ฯ

๓๔ แสน คณิงถึงนชนชง นางเทียว
 รัก บคลายวายเลี้ยว สวาคีเจ้า
 หนัก รักหนักใจเดียว ฤกคิต คณิงนา
 ทรวง โคกสศทรวงเศร้า ห่อนสิ้นโคกทรวง ฯ

๓๕ คณิง สายสวาคีเศร้า แสนคณิง
 เจ้า จากเวียมรมริง เพราะเจ้า
 เปล่า จิตรคิตรำพึง ทรวงเปล่า
 ใจ ใคร่ปองครองเกล้า คลาศเจ้าเกรียมใจ ฯ

๓๖ แรม ชมกรมชกไอ้ ขาวรณ
 ห่าง นุชทุแสงศร เลียบไล่
 ร้าง บำราศสมรจร จากเขื่อน ทุเรศเฮย
 ห้อง เปล่าเศร้าจิตรใหม่ หม่นหม่นขุนเข็ญ ฯ
 ๓๗ ประจักษ์ ประจวบแต่ไต้ ยลโฉม นุชเฮย
 จิตร ประหวัดสวาท์โลม มั่นคั่นอง
 พิก สรรพภาคย์แลโลม ลานสวาท์ นามแม่
 งาม ภักตรลักษณะผิวดึง คัดค้องตาเรียม ฯ
 ๓๘ เบื่อ ใจใคร่หยิกให้ สาส์
 วอน ว่าสารพัด สิ่งถ้วน
 งอน ใครจะเทียมทัก งอนเท่า แม่่นา
 งอ ยิ่งงอนภักตรม้วน ม่อยเมียนเงื่อนงอน ฯ
 ๓๙ นำ แค้นแค้นขอกข้อน คมคำ
 ชัง เฉกคจเรียมท่า โทษให้
 นัง บ่นพิไรว่า พรรณต่าง ต่างเฮย
 เฉย ฉากหากห่อนใกล้ เกลียกแกลังแสงทงความ ฯ

๔๐ แหนง ไตโยมิพร้อง พรางควร ฤาแม่
 ใจ เจอนเขื่อนแผกผวน ภาครบ
 ไฉน หนอยไต่สวน สักหนอย เลยแม่
 นช นิ่งพิโรธขิง เคียคแคนฉินไต ฯ
 ๔๑ โฉม นชลออเอี่ยมอ้าง เอกอนงค์
 สวรรค์ คีร์ลักษณลง หลากหล้า
 ขวัญ คาโลกแลหลัง ลานสวาค์ เรียมเอย
 เนตร แม่คมสมหน้า ฟังพิศวง ฯ
 ๔๒ คณ คเนเสน่ห็นเจ้า จงสงวน
 นิ่ง ขววยวันครวญ คำเข้า
 ปอง บัร่าจวน ฤาแม่ เห็นเลย
 สมาน มิตรสฤษดิ์สารเคร้า เลี้ยงให้มาถึง ฯ
 ๔๓ นอน นกตรกเล่นท่อนอง นอนฝัน
 เคียว เคือกทองแตกคัลย์ โศกใหม่
 เปลียว จิตรเจ็บบาขัลย์ บัวมาศ แม่เอย
 ทรวง จักรานเพราะไร รักร้างแรมสมร ฯ

๔๔ นั้ง นอนกร่ำก่ายหน้า คณิงนวล
 นก ร่ำร่ำจวนครวญ คร่ำให้
 ตรก หาช่องเซยชวน ฤาห์นอน เห็นนา
 ถวิล แม่เหมือนหมายไค้ ดอกฟ้ามาถนอม ฯ
 ๔๕ แสน รักสมัคมอขม้วย ไมตรี
 ทกข กวาทกขปานย์ เปี่ยมแล้ว
 ขก เชื้อยเห็นมี ใครช่วย เรียมเอย
 คค หนึ่งคคเจาะแก้ว เกิดเนอในเขา ฯ
 ๔๖ รอน รักหนักอกโฮ้อ อวรณ์
 รม ร่ำเรียงอักษร ไศกให้
 กลัม จิตรแต่งามงอน จำเอน โฉนนา
 กลค ออกปวคปานไม้ ยกร้อยทรวงเรียม ฯ
 ๔๗ แค้น ไต่ไปแพ่งพร้อง พรายคำ
 เคอง แต่ในใจจำ เงอนน
 เรอง แรกสตัยสองท่า ยังอย่าง โฉนนา
 ไหน กัไซจักล หลักพันมือเรียม ฯ

๔๘ แล หายรารภาให้ โหยหวน
 พย นชพจนตรสวัน ส่องต้อง
 หลบ หันพิเชญชวน เชยชน ใจนา
 ภาคร แม่เมียงเมินซัง ชุ่นแค้นเคื่องไฉน ฯ
 ๔๙ สทอน ถอนจิตรให้ โหยหวน คณังเฮย
 ทุกข์ ทับนัยศรวณ ครุ่นเศร้า
 ฤก คิคคิกกำสรวณ แสนเทวศ ถวิลแม่
 เฉิน ฉากจากคู่เคล้า ซากหน้าตาหมอง ฯ
 ๕๐ ตรอง ตริทำริให้อ ไฉนนาง
 คิค เคียตอางขนาง หน้ายห้อย
 จิตร เรียมฤหมายหมาง มิตรแม่ เลยแม่
 กรัง ไปควรวนลง นมเนอเนงหนี่ ฯ
 ๕๑ ถอ ใจหมายมิตรหมั่น จงสมัคร พ็เฮย
 สัตย ซอสรจิตรัก ห่อนร้าง
 บัด คลพิกลภักตร์ เกทผิต ผันแซ
 เทียว จิตรปลืตสัตย์ขว้าง ไหว่คว้างกลางคัน ฯ

๕๒ เกม ร่วมเล่นหนัง
 นื่อง ขี้ไต้ไขขาน เนานาน นุชเอย
 ครอง คู่ตริการ ยลเลิศ ตระหนักษา
 ลักย์ เสี่ยงไปเที่ยงพร้อง พร่ำลั่นกระบวนลง ฯ
 ๕๓ หญิง ไตใจเจอน้อง แจกจิตร
 ร้าย ร้ายเล่นหมีตร มากหม้าย
 ชาย ชายเช่นชนิก เชิงปราศณฺ์ เหลียวแซ
 แหนง ขอรชยากย้าย ย่อมขยั้นฉันทน์ ฯ
 ๕๔ จน จิตรผิถนิตแล้ว หลงภิรมย์ นางเอย
 ใจ ไซ้จะนิยม หยอกเย้า
 ใต้ เกินกัศกรม เกรียมเทวศ อยู่นา
 รัก บรักจำเกล้า คลั่งไคล้ไปมี ฯ
 ๕๕ กลิ่น หวนอวลอยฟุ้ง ฟุ้งจร นามแม่
 เกลา กลิ่นสรวพวงค์อร อ่อนแอ้น
 เสาว รศศคนธร ประทีน จรุงเอย
 ภาคย์ ภาคร์ลักษณแมน เทพเสวรัสรวฤ ฯ

๕๖ บณ ขวงยวงเทพท้าว ทุกสถาน ถิ่นเชย
 บาน เบิกบัคปลัการ แต่งตั้ง
 คาล คักคัสทอจกคาล คลจวบ สมรแม่
 สรวง เช่นเสร็จเทพรัง รักได้ช่วยสม ฯ
 ๕๗ เหลือบ เลงเฟ่งภักตรเพยง นงโพธิ พ้อย
 เหลียว ลับวิจิไลค ออกได้
 เลี้ยว สวาคีมาตรมานนช นชแน่น มาดา
 ใจ จ้อเสนห์ใหม่ มุ่งเมียงเมียงหมายฯ
 ๕๘ ร้อง สึงสมรมิตรเมียน เมินไคณ
 ว่าจะ แต่ค้อนเคืองโย อย่างนี้
 พรวา เพรียกเรียวพิไร นชนึ่ง ไคญา
 หา พบกัลป์หลบล หลากแล้แลเคย ฯ
 ๕๙ เวียม รอครอท่าเจ้า โคมพธ
 คอย คิตลึงเกตกู สกัษค้อม
 น้อย จิตรมิตรบยุ วยาตรทจ คำเอย
 ญา ว่าหน่ายใจน้อม เสน่ห์โน้นอนไคณ ฯ

๖๐ จวน จวบสุริเยศโยง อัมภิง คตเซย
 พลย ค่ายาแสงลง ลับฟ้า
 พย ภาศรอรอนงค์ นชพ ทักแม่
 นช แม่นิงยเออนอ้า โอษฐ์ไธแห่งไฉน ฯ
 ๖๑ ร้าย รongปองมาตหมั่น หมายมือ พี่เซย
 ราน พยรอนถือ โทษน้อง
 พาล แผลกประตูกือ คุมเคียด สาส์แม่
 ผิด ชอบค้อยบพ้อง อคสัณอมนวล ฯ
 ๖๒ แล พยสยเนตรน้อง รัชชัญ
 เฉย ฉากเป็นเชิงฉนั้น ช่นช้อง
 เลย หลีกหลบภักตรณ หนพี่ ไยแม่
 เชื่อน ยเยอนคำพร้อง เคียดแค้นเคืองไฉน ฯ
 ๖๓ เจอน จิตรผิตแล้วแม่ มาเป็น
 ห่าง แต่สามวันเห็น เคลือบคล้อย
 งาม จิตตวิภวเ็น กุเค็จ ขาดๆ
 เห็น มีตรหมางชะม้อย เอะไ้อัหลากไฉน ฯ

๖๔ เค้น ไปไหนนั้ไอ้
 ไกล บ่ทันสัญญา เคลือบคล้าย
 ไต้ รศทรายนาสา เลี้ยวสวาท
 กลิ่น กลบยอขอลม้าย กลิ่นน้อหอมหวาน ฯ

๖๕ ยิน เสียงชะชิกซ้อง ลำรวญ
 สรวล แซ่ทำอำยวน เยาะเย้า
 หวน คึดผิดกระบวน แผลงเปลี่ยน ใจนา
 เลี้ยว จิตรผิดใจเจ้า ฟังขอถาม ฯ

๖๖ เคียง ชิตสนิทเสน่ห็น้อง นางนอน
 แอบ อุ่นระอกร กอดกแกอ
 แนน ชมภิรมย์สมร มาโนช เรียมเอย
 ข้าง ละข้างไอเนอ นุ่มเนอนวลสมร ฯ

๖๗ หึง พาลหาญปากคำ คำคม
 ร้าย ร่ายร่ายรักสม ชนเคล้า
 ชาย เห็นเช่นเห็นลม หลายเล่ห์
 ร้าง บ่ชวนชวนเย้า ยั่วให้ใจเคือง ฯ

๗๒ เห็น เรือนกระโจมร้อย ร่มยี่สิบต้น น้แม่
 เหมือน ระเด่นเล่นถาร ทอดน้
 เรือน น้อยใส่ศกสาร สมองขม ขาถา
 เรียม ขวบเจาล เล่นน้ำดำไหน ฯ
 ๗๓ จาก ถนอมถนิมมาศนอ นฤมล แม่เฮย
 งาม รูปรำเรียมยล ยิงงว
 ยาม แนนนิทราภล นวม่นวม
 หนาว แม่ห่มกระขวนรว ค่เข็มซาบคำ ฯ
 ๗๔ ลิน ไถ้มธุระไธ โอชา
 ลม ไชยช่ออนเจรจา แจ่มแจ้ว
 คม เนตรคิตศรรา เมศคู้ ควรแฮ
 ขำ แข่งฉันทเฑิตแพรว เพริศหน้านางเขียน ฯ
 ๗๕ ไทย หวนครวญเคร่าตั้ง ทาหา อยู่แฮ
 ให้ พ้เห็นสมรมา แมกไม
 ไนย เนตรคอบไยนา เรียม่นอย หนึ่งแม่
 สมร แม่วานอย่าให้ พักงตาตกลง ฯ

๗๖ นวล จันทร์เจียนนุชหน้า นวลฉาย
 ลอของ ผักผั้วผั้วพราย เพริศพรม
 ผ่อง ใสสุกเสมอหมาย เหมือนแผ่น มณีน้า
 ผิว พิมลงามขี้ม แปะน้าคำเปลว ฯ
 ๗๗ เห็น เหย้าเย็นเยือกแก่ง กลัดกลอน เลี้ยๆ
 คึก แม่เยยมขี้ญชร ชม้อย
 ผิก รักตรพบสมร เมื่อดั้น ไตแม่
 อยู่ ก็เยยมหนาน้อย หนึ่งให้เรียมเห็น ฯ
 ๗๘ โอ้ ควงตรุดร่วมรู้ เรียงหมอน พินา
 กรวม แบ่งซากยังอร อยู่เร้น
 จำ เออก็อาทร ทนทวนศ
 จาก แต่ตัวใจเคล้น อยู่เคล้ำคลของสมาน ฯ
 ๗๙ หอม เหมือนสมรพให้ โหยหา
 หวล ว่ากลั่นคนธา เทห์เจ้า
 ชวน ชมภิรมย์มา ไลยมาศ แม่แซ
 ชื่น ชอยกลคนอเว้า เร่งต้งติดใจ ฯ

๘๐ ห่าง มลอบเห็นลัเจอน ใจแปร
 หวน จักแหเห็นแห ห่างซ้ำ
 ชวน บลยแยม์แกล กลอนกลัก
 เสทิน พโยเยยมหน้า หน่งนอยนางเอย ฯ
 ๘๑ เรือง เริ่มเสนห่มร้อน ฤาเย็น ใจนา
 รัก ยเปนรักเห็น แต่ร้าง
 หัก หันย่นจำเปน จำหัก
 รวน กิ่งรวมก้านมล้าง ลิกไม้ตรีตรอม ฯ
 ๘๒ แรก พยพจนเนอ นวลลของ
 วย เรียบรศคำสนอง ไปซ้ำ
 กลัย กลมนิยมปอง เปนอน
 กลาย เกลอนเหมือนหน่งนา ชคแล้วมลายหาย ฯ
 ๘๓ พ้อ เพิกดำเล็กถ้อย อางขนาง
 คัด สวาคขาตโยยาง เยอสิน
 จัก เหล่ห้จุลมนาง ไคเปรียย เสมอฤา
 จ้าน เจิกเล็กฤาสัน เลองแท้เทพาล ฯ

๘๔ อย่า หวาคอย่าทวนว่า ถวิลเรื่อย แม่เนา
 คึก ไซ่คึกโลมเลียม ฟ่อน้อง
 จิตร อรแม่อย่าเกรียม กรมกริ่ง รังเกียจแซ
 แหนง อย่าแหงแวงข้อง ชักค่างระคายเลย ฯ
 ๘๕ ทอก แก้วคึกคู่แก้ว กัยตน ฝัน
 ไม้ รักเหมือนรักระคน คำเช่า
 ชาย ชนวนรมกมล มาโนช
 ชม กลิ่นกลอยรสเร้า รุ่งฟ้าตาบ ฯ

ก. ๑